

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง : แม่สาใหม่

ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

“เมื่อวันที่ 29 มกราคม เราขึ้นเฮลิคอปเตอร์ ไปลงบนไร่ฝิ่นที่กำลังออกดอกสะพรั่ง เราเดิน 25 นาที ก็ถึงหมู่บ้านแม่อื่อชื่อ “แม่สาใหม่” ซึ่งอยู่ต่ำกว่าแม่สาเดิมไม่มาก ที่แม่สาใหม่ เราตั้งสถานีอนามัยน้อย ๆ ขึ้นชั่วคราว และปฏิบัติงานเป็นเวลาสองชั่วโมง นอกจากนั้นเรายังเอาลูกหมอย่างดีไปด้วยสามตัวสำหรับขยายพันธุ์พร้อมด้วยพืชสำหรับเป็นอาหารหมูนั้น” กระแสพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กับผู้เข้าเฝ้างานสันนิบาตโรตารี ปี พ.ศ. 2512 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

บ้านแม่สาใหม่ เป็นชื่อหมู่บ้านชาวเผ่าม้งที่อยู่อาศัย และทำกิน มีการบุกรุก ฝืนป่า ทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น ข้าวไร่ ข้าวโพด และพืชผักบางชนิด เพื่อยังชีพของตน ตามวิถีและความเคยชิน ขาดความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการปลูกพืชที่ถูกต้อง มีชีวิตความเป็นอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนขัดสน และการมีลูกมาก เป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัย

ปี พ.ศ. 2517 สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ (มหาวิทยาลัยแม่ใจ) ได้เริ่มดำเนินการทดลองวิจัย พืชผักเมืองหนาว และผลิตเมล็ดพันธุ์ผักเมืองหนาว ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้เริ่มส่งเสริมอาชีพ ให้แก่เกษตรกรชาวไทยภูเขา ให้มีรายได้จากการปลูกพืชผักเมืองหนาว ไม้ผล พืชไร่ เช่น มันฝรั่ง ผักกาดทางหงส์ สลัด แครอท กะหล่ำปลี ผักกาดขาว ข้าวโพด กระเทียมต้น ลิ้นจี่ กาแฟ บัวย เพื่อบรรเทาการปลูกฝิ่น

ปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 2 หมู่บ้านหลัก 3 หย่อมบ้านบริวาร ประกอบไปด้วยชาวเขาเผ่าม้ง และคนไทยพื้นเมือง จำนวน 1,536 ครัวเรือน 4,689 คน พื้นที่รวมทั้งสิ้น 20.5 ตารางกิโลเมตร เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของมูลนิธิโครงการหลวงควบคู่กับการพัฒนาชุมชนให้มีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี มีจิตสำนึกในการพึ่งตนเองและเป็นแหล่งเรียนรู้ การปลูกพริกหวานภายใต้ระบบโรงเรือนพลาสติก โดยได้รับรองมาตรฐานจาก GAP , EUREP GAP และ GLOBAL GAP และยังเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกไม้ผล ในโรงเรือน เช่น มะเดื่อฝรั่ง องุ่นดำไร้เมล็ด เคพกูสเบอร์รี่ ราสพ์เบอร์รี่ เป็นต้น

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ มีผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ร่วมวางแผนกับหัวหน้าศูนย์ฯ เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางในการสนับสนุนศูนย์เรียนรู้ฯ และการจัดทำแปลงสาธิตและปลูกทดสอบไม้ผลพันธุ์ใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ใจ ประจำปีงบประมาณ 2568
2. ลงพื้นที่วางแผนการพัฒนา ปรับปรุงแปลงสาธิตและปลูกทดสอบไม้ผลพันธุ์ใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ใจ
3. ดำเนินการปรับปรุงหลังคาโรงเรือน และระบบค้าง แปลงสาธิตและปลูกทดสอบไม้ผลพันธุ์ใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ใจ
4. ดำเนินการจัดทำระบบค้างสำหรับแปลงไม้ผล แปลงสาธิตและปลูกทดสอบไม้ผลพันธุ์ใหม่ ประกอบด้วย เสาวรสพันธุ์ซิงฮัน ผรั่งสีม่วง ลิ้นจี่ไร้เมล็ดพันธุ์ป่าซิด สาลี่พันธุ์หิมะจักรพรรดิ (Imperial Snow trolley) โกโก้พันธุ์สีม่วงแอปเปิ้ลแดง และมะขามขาวไวท์ซาโปเต (White Sapote)
5. ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิค การผลิต การตัดแต่งกิ่ง การจัดทรงพุ่ม การจัดการดินและน้ำ การจัดการระบบค้าง ระบบโรงเรือนผลิตไม้ผลบนที่สูง การเทคนิคการขยายขนาดผล และการเพิ่มคุณภาพผลผลิตในพื้นที่ศึกษาเรียนรู้และปลูกทดสอบของศูนย์ฯ ประกอบด้วย
 - แปลงกวี โดยให้คำปรึกษา แนะนำ และสาธิต การตัดแต่งกิ่งขึ้นค้าง การจัดทรงพุ่ม และการจัดระบบค้าง การปรับปรุงสภาพดินเพื่อเพิ่มพูนให้มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งติดตามผล จำนวน 3 แปลง รวมทั้งสิ้น 21 ต้น
 - โรงเรือนองุ่น โดยให้คำปรึกษา แนะนำ และสาธิต การตัดแต่งกิ่งขึ้นค้าง การจัดทรงพุ่ม และการจัดระบบค้าง การปรับปรุงสภาพดินเพื่อเพิ่มพูนให้มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งติดตามผล จำนวน 2 โรงเรือน
 - โรงเรือนสาลู โดยให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิคการตัดแต่งกิ่ง การจัดทรงพุ่ม การจัดระบบค้าง และการขยายยอด จำนวน 1 โรงเรือน
 - แปลงทับทิมเมล็ดนิ่ม ให้คำปรึกษา แนะนำการเทคนิคการขยายขนาดผล และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน 1 แปลง
 - โรงเรือนแบล็คเบอร์รี่ ให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิคการจัดทรงพุ่ม และการจัดระบบค้าง จำนวน 2 โรงเรือน
 - โรงเรือนมะเดื่อฝรั่ง ให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิคการจัดทรงพุ่มการขยายขนาดผล และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน 3 โรงเรือน
 - แปลงเอบิว (Abiu) ให้คำปรึกษา แนะนำการเทคนิคการตัดแต่ง ขยายขนาดผล และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน 1 แปลง
 - โรงเรือนมะเขือเทศเบอร์รี่ ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดระบบค้าง และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน 2 โรงเรือน
 - โรงเรือนเปปโน (Pepino) ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดระบบค้าง และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน 2 โรงเรือน

อว.สธ.

งานประชุมวิชาการ
และ
นิทรรศการ
ครั้งที่ 12

ทรัพยากรไทย
หวนดู
ทรัพย์สิ่ง
สินตน

4-10

พฤศจิกายน
2568

ณ มหาวิทยาลัยแม่ใจ